

Studie en *vorming*

INFORMATIE- EN
COMMUNICATIETECHNOLOGIE (ICT)
EEN UITDAGING VOOR VROUWEN EN MANNEN

Electronic@

Electronica@

Het project *Electronica@* streeft naar een gelijke toegang voor vrouwen en mannen tot ICT-gerelateerde functies, tot de ICT-sector en tot ICT-functies in het bijzonder. Daarom werd een reeks van vier instrumenten ontwikkeld onder de vorm van brochures en een CD-ROM voor de verschillende groepen die een rol spelen in dit proces:

- “Kansen & Beroepen” richt zich tot meisjes en vrouwen;
- “Studie & Vorming” richt zich tot studievoorlichters en opleiders;
- “Rekrutering & Plaatsing” is bestemd voor wervings- en selectiekantoren en arbeidsbemiddelaars;
- “Diversiteit: Een Toegevoegde Waarde” is bestemd voor werkgevers.

Hoewel de instrumenten inhoudelijk zijn afgestemd op een specifieke groep, lopen een aantal opdrachten als een rode draad doorheen de reeks: het helpen ontwikkelen van een groter bewustzijn met betrekking tot de genderthematiek, het doorbreken van stereotypen en het verschaffen van nuttige info en tips.

De instrumenten – brochures en CD-ROM – zijn gratis te bestellen bij het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen en de downloadbare versies zijn beschikbaar op www.ada-online.be

INSTITUUT VOOR
DE GELIJKHEID VAN
VROUWEN EN MANNEN

KATHOLIEKE
UNIVERSITEIT
LEUVEN

UNIVERSITÉ DE LIÈGE

Foto: Teknoweb

Electronica@ is een project van het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen, met de steun van het Europees Sociaal Fonds
Belliardstraat 51 - 1040 Brussel - tel. 02 233 40 18 - www.meta.fgov.be

*Welke beroepen houden verband met de Informatie- en Communicatietechnologie (ICT)?
Welke studies en opleidingen gaan eraan vooraf?
Hoe zit het met de voorwaarden en de organisatie van het werk? Wat hebben de verschillende studierichtingen en beroepen te bieden?*

Aan de hand van deze brochure kan u uw kennis van de sector testen. We nodigen u uit om een lijst van 10 vragen te beantwoorden en daarna uw antwoorden te vergelijken met de onze.

Het aanbod van ICT-studierichtingen, -opleidingen en -beroepen is zeer gevarieerd en divers naar inhoud en vorm. Om te verzekeren dat vrouwen zowel als mannen een gepast studie-

traject kiezen, dienen studievoorlichters en opleiders een correct en omkleed advies te verlenen. Vandaag de dag zien we immers dat er veel minder vrouwen kiezen voor een informaticaopleiding en dat vrouwen vaak pas na een omweg in de sector terechtkomen.

De ICT opent heel wat arbeidsperspectieven, zowel voor vrouwen als voor mannen.

Wie zegt dat vrouwen en computers niet samengaan?

ICT-studies en -opleidingen: een goede keuze voor hem en haar?

Test uw kennis, alleen of in groep...

1. Om een beroep uit te oefenen in de ICT-sector moet je informatica gestudeerd hebben in het hoger onderwijs. JA-NEEN
2. In studierichtingen voor ICT-beroepen zijn meisjes sterk in de minderheid. JA-NEEN
3. Je moet goed zijn in wiskunde om een ICT-beroep aan te kunnen. JA-NEEN
4. Bij ICT-beroepen is enkel de technische bekwaamheid belangrijk. JA-NEEN
5. Vrouwen zijn niet geïnteresseerd in de ICT-sector en aanverwante beroepen. JA-NEEN

6. Je vindt gemakkelijk werk in de ICT-sector. JA-NEEN
7. Een bijkomende ICT-opleiding is een goede manier om een curriculum vitae (CV) op te waarderen. JA-NEEN
8. Alle beroepen in de ICT-sector worden goed betaald. JA-NEEN
9. ICT-beroepen brengen met zich mee dat je heel je carrière in je bureau achter een scherm zit. JA-NEEN
10. Beroepen in de ICT-sector vereisen heel wat flexibiliteit op het vlak van werkuren. JA-NEEN

1

Om een beroep uit te oefenen in de ICT-sector moet je informatica gestudeerd hebben in het hoger onderwijs.

JA, bepaalde ICT-beroepen vereisen inderdaad een grondige basiskennis van informatica, opgedaan tijdens een opleiding in het hoger onderwijs (van het korte of het lange type).

MAAR vermits ICT-beroepen erg talrijk en gevarieerd zijn, bestaan er ook heel uiteenlopende studiemogelijkheden die zowel mannen als vrouwen kunnen aanspreken.

Als je geen zin hebt om studies van het lange type te volgen, kan je in het **technisch of beroepsonderwijs** terecht voor opleidingen zoals elektromechanica, elektronica en elektriciteit, stuk voor stuk sectoren die regelmatig met tekorten kampen.

Kies je liever voor **hoger onderwijs van het korte type**, dan kan je opteren voor graduaat informatica, maar ook voor een opleiding multimedia, elektronische elektriciteit, systeembeheer, bureautica, infografie, enz.

>>

1

Voel je meer voor **hoger onderwijs van het lange type (universiteiten of hogescholen)**, dan heb je de keuze tussen licentiaat informatica of toegepaste wetenschappen (ingenieur m/v e.d.) voor een job als informaticaverantwoordelijke m/v, verantwoordelijke netwerkbeheer m/v, programmeur m/v, systeemanalist-e.

Voor **mensen die willen herintreden op de arbeidsmarkt of die zich professioneel willen heroriënteren** bestaat er ook een brede waaier aan avondopleidingen, cursussen in het kader van sociale promotie, beroepsopleidingen voor volwassenen of voortgezet onderwijs, om bijvoorbeeld:

- > verantwoordelijke netwerkbeheer m/v,
- > programmeur m/v,
- > systeemanalist(e),
- > consultant m/v op vlak van e-commerce,
- > web developer m/v (ontwerpen van website) of
- > PC-specialist-e te worden.

Er bestaan ook diverse mogelijkheden tot **zelfstudie** om **op je eentje** wat te leren over bureautica, programmeren, netwerkbeheer, databasebeheer of het ontwerpen van websites.

2

In studierichtingen voor ICT-beroepen zijn meisjes sterk in de minderheid.

JA, deze studierichtingen en opleidingen trekken inderdaad meer mannen aan. Als we bijvoorbeeld het aantal inschrijvingen in universiteiten bekijken, zien we dat de richtingen licentiaat informatica en toegepaste wetenschappen (ingenieur m/v, informatica-us) in het academiejaar 2001-2002 minder dan 10% vrouwen telden. Die trend geldt zowel voor Vlaanderen als voor Wallonië.

MAAR tegelijkertijd ligt het slaagpercentage erg hoog bij de vrouwen die deze technologische opleidingen volgen. De vrouwen in deze richtingen zijn dan ook vaak uitstekende studentes.

Je kan dus absoluut niet stellen dat vrouwen niets van nieuwe technologieën en informatica in het algemeen begrijpen. Om het met de woorden van een informaticadocent te zeggen: *"We hebben maar één meisje in onze afdeling, maar ze is gemakkelijk twee jongens waard!"*.

Trouwens, in de beginjaren van de informatica werd de functie van programmeur vooral door vrouwen uitgeoefend. Programmeren werd daardoor als een vrouwenberoep beschouwd. Pas toen de functie meer erkenning begon te krijgen, raakten mannen erin geïnteresseerd.

>>

2

Het feit dat zo weinig vrouwen kiezen voor ICT duidt dus eerder op het feit dat onze maatschappij hen de toegang tot de informaticawereld ontzegt, hetzij om psychologische redenen, hetzij om educatieve of financiële redenen.

Stereotype opvattingen in de samenleving over machines, informatica, en over vrouwelijke en mannelijke beroepen, staan de vrije studie- en beroepskeuzes van meisjes en vrouwen vaak in de weg.

3

Je moet goed zijn in wiskunde om een ICT-beroep aan te kunnen.

JA, je moet een minimumkennis van wiskunde hebben om te slagen in bepaalde ICT-studierichtingen.

MAAR in deze studierichtingen wordt niet meer wiskunde gedoceerd dan in andere richtingen. Als we de lijst van cursussen en opleidingen bekijken, zien we dat de uren besteed aan wiskundelessen zeker niet overwegen. Men moet niet zozeer een wiskundige denkknobbel hebben; een goede vorming op het vlak van redelijk, abstract en nauwkeurig denken kan veel meer betekenen.

Dergelijke opleidingen zijn zowel voor vrouwen als voor mannen weggelegd. *“Bovendien”, aldus een professor informatica, “kan men zeker ook veel opsteken van goede lessen in de moedertaal. Want uiteindelijk is programmeren niets anders dan het schrijven van een duidelijke, precieze en nauwkeurige tekst.”*

4

Bij ICT-beroepen is enkel de technische bekwaamheid belangrijk.

JA, technische bekwaamheid is erg belangrijk voor informatica-specialisten, want zonder die technische kennis kan men het werk niet tot een goed einde brengen.

Zo kan je moeilijk helpdeskverantwoordelijke (m/v) worden als je niets afweet van databases, besturingssystemen of bureauticatoepassingen.

Voor de taak van verantwoordelijke netwerkbeheer (m/v) moet je dan weer weten hoe een netwerk werkt, hoe je de beveiliging beheert (wachtwoorden, toegangsrechten, vertrouwelijkheid van gegevens, back-up), welke maatregelen je neemt als er problemen optreden,

hoe je verschillende softwarepakketten installeert en configureert en hoe je het informaticapark beheert.

MAAR dat volstaat niet om echt goed te zijn in je beroep. Om een beroep in de ICT-sector uit te oefenen moet je verschillende kwaliteiten hebben. Zo worden ook andere kwaliteiten steeds belangrijker in ICT-beroepen. De vaardigheden die naar voren worden geschoven door Agoria (de multisector federatie van de Technologische Industrie) zijn: samenwerking, vertrouwen, innovatie, snelheid en het sociale aspect.

>>

4

Het werk wordt grotendeels in projecten opgesplitst en in teams uitgevoerd. Dat vereist natuurlijk de nodige vaardigheden op het vlak van communicatie en groepsmanagement.

Bovendien situeren vele ICT-gerelateerde beroepen zich in de dienstensector, wat vrij veel klantencontacten met zich meebrengt.

In combinatie met een minimum aan technische/technologische kennis vormen communicatieve vaardigheden dus een niet te onderschatten troef.

5

Vrouwen zijn niet geïnteresseerd in de ICT-sector en aanverwante beroepen.

JA, er zijn inderdaad maar 10% vrouwen in de technologische studierichtingen in België, en vrouwen maken slechts 20% van het personeelsbestand van de totale ICT-sector uit. Dat zou je natuurlijk kunnen interpreteren als een gebrek aan aantrekkingskracht van de sector.

Soms aarzelen vrouwen om in de ICT-sector te stappen of worden ze ontmoedigd door het feit dat deze sector nog steeds te veel als een mannenwereld wordt beschouwd. Die opinie berust op een beperkte kennis van de sector en houdt geen rekening met de verscheidenheid aan beroepen.

Bovendien hebben veel meisjes de neiging om hun vaardigheden op het vlak van informatica en informatietechnologie te onderschatten. Ze aarzelen om op werkaanbiedingen in te gaan die een zekere technische kennis vereisen. Mannen daarentegen hebben vaak de neiging om hun kwaliteiten te overschatten en nemen dus meer initiatief tijdens lessen, opleidingen of sollicitaties.

MAAR dat gebrek aan interesse berust vaak op een gebrek aan kennis van de sector. Zo krijgen veel vrouwen de smaak te pakken als ze eenmaal in contact komen met informatica en technologie. >>

5

Een onderzoek in een opleidingscentrum voor volwassenen toonde aan dat veel vrouwen, voor ze aan een cursus beginnen, vooral terugschrikken voor programmeren en hardware. Na de opleiding moeten ze echter vaak toegeven dat dat net de zaken zijn waar ze het liefst mee bezig zijn.

Vrouwen worden zich zo bewust van het feit dat ze de technische tools en hun toepassingen goed beheersen en een meerwaarde aan ICT-gerelateerde beroepen kunnen geven.

6

*Je vindt gemakkelijk werk
in de ICT-sector.*

NEEN, de gouden tijd voor de werkaanbiedingen in de ICT-sector is voorbij. Terwijl de Europese Commissie in 1998 nog aankondigde dat er in de ICT-sector in Europa bijna 500.000 vacatures waren die slechts moeilijk ingevuld raakten, zien we dat er op dit moment geen spectaculaire groei meer is, dat er veel minder vacante betrekkingen zijn en dat bepaalde bedrijven zelfs mensen op straat moeten zetten.

MAAR er zijn nog heel wat mogelijkheden in de sector. Agoria (de Multisectorfederatie van de Technologische Industrie) kondigt aan dat de ICT-sector in 2001 ondanks alles nog een groei van 4% kende.

Door de ontwikkeling van nieuwe producten en diensten heeft de sector steeds meer nieuwe arbeidskrachten nodig. Steeds meer ondernemingen beschikken over een website en een intranet en steeds meer ondernemingen gebruiken internet en ICT-toepassingen. En daarvoor hebben ze natuurlijk mensen nodig die het creëren en onderhouden van deze netwerken en multimediatechnologieën perfect onder de knie hebben.

7

Een bijkomende ICT-opleiding is een goede manier om je curriculum vitae (CV) op te waarderen.

JA, technologie wordt steeds belangrijker in ons dagelijks leven en in talrijke jobs. In steeds meer beroepen is ICT nuttig en soms zelfs onontbeerlijk.

Zo zal een journalist-e heel wat meer kans hebben om werk te vinden als hij/zij een database kan aanleggen om informatie te archiveren of als hij/zij vlot overweg kan met de zoek- en navigatiematrixen op Internet. Hetzelfde geldt trouwens voor een kunsthistoric-a/us die op die manier een digitaal archief kan aanleggen en webpagina's kan creëren. Als je één of meer van deze toepassingen beheerst, is dat, net zoals meertaligheid, altijd een troef voor je curriculum.

MAAR zoals bij elke vaardigheid geldt ook hier dat je ze moet aanwenden als een troef op de arbeidsmarkt.

Het is vaak de combinatie van verschillende elementen die jouw curriculum interessant maakt voor een potentiële werkgever. Het volstaat niet om gelijk welke ICT-opleiding te volgen, gewoon omdat informatica "in" is.

Alle beroepen in de ICT-sector worden goed betaald.

JA, sommige lonen liggen vrij hoog in de ICT-sector. In 2002 plaatste een enquête van "Références" de informatica- en telecomsector respectievelijk op de 4e en 6e plaats van de best betaalde sectoren.

In de informaticasector bedraagt het gemiddelde brutosalaris 2.125,00 EUR voor een administratieve functie, 2.640,00 EUR voor een professional en 3.500,00 EUR voor de middenkaders.

Wanneer een bepaalde vaardigheid vereist is, liggen de lonen nog hoger. Zo bedraagt het gemiddelde maandloon voor EDP-functies (Electronic Data Processing) 2.863,00 EUR en 3.776,00 EUR voor middenkaders.

Die lonen worden nog aangevuld met 10 tot 20% diverse voordelen (auto, enz.).

MAAR het is natuurlijk niet zo dat alle functies en beroepen in de sector even lucratief zijn. Bepaalde beroepen, zoals dat van secretariatsverantwoordelijke (m/v), dat toch sterk wordt beïnvloed door ICT, hebben geen noemenswaardige evolutie meegemaakt. Ook andere beroepen die sterk ICT-gericht zijn, kunnen niet uitpakken met aantrekkelijke loonvoorwaarden. >>

8

We denken daarbij vooral aan functies in call centers. Toch is het zo dat hetzelfde beroep (zoals dat van secretariaatsverantwoordelijke m/v) in de ICT-sector vaak beter betaald wordt dan in andere sectoren, met name die sectoren die overwegend vrouwen aantrekken, zoals de socio-culturele sector en het onderwijs.

9

ICT-beroepen brengen met zich mee dat je heel je carrière in je bureau achter een scherm zit.

JA, bepaalde informaticaberoepen houden inderdaad in dat je het grootste deel van je tijd in je bureau achter een computerscherm zit, maar dat is natuurlijk niet alleen bij informaticaberoepen het geval. Bovendien zijn veel mensen wel te vinden voor een zittend beroep.

MAAR dat wil niet zeggen dat alle beroepen in de ICT-sector zich beperken tot het gebruik van een computer. Zo besteedt een informaticaverantwoordelijke (m/v) heel wat tijd aan projecten, klanten en werkpartners.

Ook een projectverantwoordelijke (m/v) of een ICT-consultant (m/v) besteedt een groot deel van zijn/haar dag aan besprekingen met contactpersonen en collega's.

Er bestaan ook heel wat mogelijkheden om ICT-opleidingen te geven, binnen een onderneming met collega's, in een gespecialiseerd opleidingsbureau of als zelfstandige.

Bij ICT-beroepen is het, net als bij andere beroepen, belangrijk om een functie te kiezen die overeenstemt met je verwachtingen, je behoeften en je persoonlijkheid.

10

Beroepen in de ICT-sector vereisen heel wat flexibiliteit op het vlak van werkuren.

JA, bepaalde beroepen in de ICT-sector vereisen inderdaad een zekere flexibiliteit en beschikbaarheid.

De onvoorspelbare werkuren vormen vaak de grootste moeilijkheid om privé-leven en beroep met elkaar te verzoenen.

Zo vereisen beroepen waarin klanten moeten worden voortgeholpen of informatica-infrastructuren moeten worden onderhouden vaak erg snelle interventies. En het is waar dat bepaalde ondernemingen in de sector verlangen dat hun werknemers lange dagen presteren.

De organisatie van het werk en van projecten brengt vaak stress met zich mee om al het werk tegen de deadline af te krijgen.

MAAR die werkomstandigheden vind je in veel sectoren terug, ook in sectoren en beroepen waar vrouwen sterk in de meerderheid zijn. Bovendien komt de ICT-sector stilaan op kruissnelheid, wat gepaard gaat met een verbetering van de werkomstandigheden in vergelijking met de beginjaren. >>

10

De sector biedt overigens heel wat mogelijkheden op het vlak van telewerken, zodat privé-leven en werk onder bepaalde voorwaarden veel beter te combineren zijn.

En ten slotte is de ICT-sector vandaag de dag zo alomvattend dat je altijd wel een job met voorspelbare uren vindt.

De resultaten

Komen deze antwoorden u bekend voor?

Proficiat, u bent een kenner van de ICT-sector en de bijhorende dubbelzinnigheden. Vergeet niet dat technologie zowel jongens als meisjes kan aanspreken en mooie kansen kan bieden.

Deze resultaten zijn een totale verrassing?

Dan bent u niet vaak in aanraking gekomen met de dubbelzinnigheden van de ICT-sector. Voor meer informatie kan u terecht op de volgende websites: www.ada-online.be, www.awt.be, www.fmtic.be, www.hotjob.be, www.metiers.be, www.orientation.be, www.technopass.be

